

Dél(kelet)-alföldi színházi sikertörténet

A Gyulai Várszínház hatvan éve

Kevés olyan közismert, értékteremtő kulturális, művészeti produktum létezik a vidéki Magyarországon, amely úgy ért meg hat évtizedet, hogy története során, a folytonos megújulásoknak, hangsúlymódosulásoknak is köszönhetően, a magyar és egyetemes érvényű korszerű tendenciákkal mindig szinkronban, sőt azok egyik alakító tényezőjeként, a szakmai elvárásokat éppúgy magas színvonalon elégitette ki, mint a széles közönségeket. A Gyulai Várszínház ilyen.

Miszlay István 1963-ban – amikor a dubrovnikai és krakkói fesztiválok példája nyomán megfogalmazódott benne a gondolat: „legyen nálunk is hasonló fesztivál” a gyulai várban, „amely egyszerre lehel életet az ősi falakba, és ugyanakkor a színházat is új létformára kelti” – bizonyára nem gondolta, hogy húsz év múlva Hubay Miklós, az Írószövetség akkori elnöke „a nemzeti színjátszás végvárának” tartja majd a Gyulai Várszínházat. Vagy, hogy e sorok írója a negyvenéves évfordulón, 2003-ban tartott konferencián „a minőségi színházi és összművészeti szórakoztatás fellegvárának” nevezi majd, s hogy az ötvenedik évfordulón, 2013-ban már kilencedik alkalommal volt a világot behálózó, nemzetközi jelentőségű Shakespeare Fesztiválok egyik fontos helyszíne a Gyulai Várszínház. Most, a hatvanadik évfordulón pedig immár hatodik éve rendezzük meg az Erdélyi Hét elnevezésű színházi fesztivált, illetve egy nemzeti klasszikus írónk napjait (Székely János, Weöres Sándor, Márai Sándor, Szabó Magda, Tamási Áron után), ezúttal a Molnár Ferenc Napokat.

Miszlay István ötlete a korabeli helyi (városi, megyei) pártállami vezetők és a helyi lakosság körében is tetszést aratott, ugyanis éppen a 60-as évek elejére fejeződött be a gyulai vár rekonstrukciója, és éppen akkoriban keresték a múzeumi hasznosításán túli lehetőségeket. A párt- és tanácsi szervek éppen akkoriban fogalmazták meg a célkitűzést, hogy a közművelődés egész évet átfogó, folyamatos tevékenységgé váljon (azaz a hosszúra nyúló nyári vakációt is töltsék meg a szocialista hazafiságot erősítő kulturális programokkal). Ráadásul éppen akkoriban kezdett kifejlődni a település fürdővárosi, idegenforgalmi karaktere, így az egyre növekvő számú fürdővendég szórakoztatásának igényét is kiszolgálhatta. S nem utolsósorban

szorban a gyulai lakosságban is élénken élt még az Erkel Színkör, az egykori faszínház nyári tevékenységének hagyománya, s annak révén a színházi előadások iránti igény.

A Gyulai Várszínház első évtizedeinek karakterét a helyszín, Közép-Európa egyetlen épen maradt téglavára (annak belső udvara és külső környezete) határozta meg: az első, 1964-es előadás még Victor Hugo *Hernanija* volt, de rövidesen, néhány év alatt a magyar történelmi drámák bemutatásának otthonává vált a vár. Kezdetben nagyobb hangsúly helyeződött az elfeledett vagy még be sem mutatott történelmi drámák színre vitelére, így került sor az első években például Sárközi György (*Dózsa*, 1965), Szigligeti Ede (*Béldi Pál*, 1966; *A trónkereső*, 1970), Jékely Zoltán (*A fejedelmi vendég*, 1969), Kós Károly (*István király – Az országépítő*, 1971) darabjainak bemutatására. Később viszont előtérbe kerültek a kortárs magyar szerzők történelmi darabjainak az ősbemutatói, és ezzel vált igazán a korabeli magyar színházi élet alakító tényezőjévé a Gyulai Várszínház, ezzel vívott ki országos elismerést és rangot magának a 70-es, 80-as években (a kép teljességéhez tartozik, hogy a harmadik évadtól kezdve minden nyáron előadtak egy-egy klasszikus vígjátékot is). Elősegítették ezt a város és a színház által közösen meghirdetett meghívásos drámapályázatok is, például mindjárt 1972-ben és 1975-ben. Olyan emlékezetes előadások alapművei születtek meg ezekre, mint Áprily Lajos: *A bíboros* (1972), Darvas József: *Hunyadi* (1973), Száraz György: *A nagyszerű halál* (1974), Görgey Gábor: *Törököt fogtunk* (1975), Veress Dániel: *Véres farsang* (1975).

A színház vezetői pályázat nélkül is kértek fel kortárs magyar írókat arra, hogy írjanak Gyulán bemutatható darabot, és valószínűleg árgus szemekkel figyelték a korabeli drámairodalmat. Így kerülhetett színpadra Gyulán a kor számos jelentős drámaírójának (a fentiek mellett és teljesség igénye nélkül: Illyés Gyulának, Keresztury Dezsőnek, Hernádi Gyulának, Páskándi Géznak, Székely Jánosnak, Tamási Áronnak, Hubay Miklósnak, Szabó Magdának, Gyurkó Lászlónak, Gyurkovits Tibornak, Háy Gyulának, Sütő Andrásnak, Csurka Istvánnak és másoknak) egy-egy vagy akár több, Illyés Gyula (*Dániel az övéi között*,

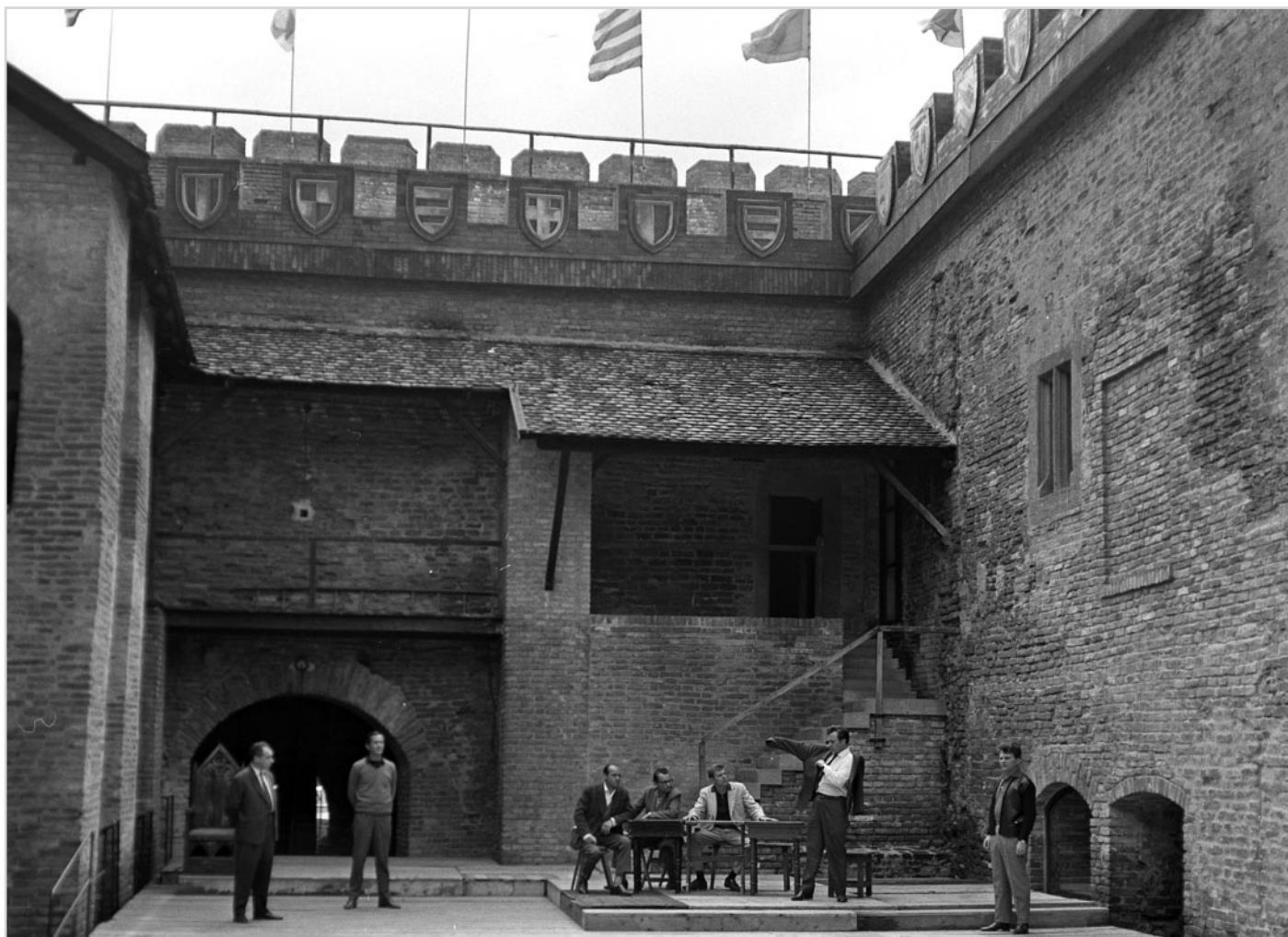
1976; *Homokzsák*, 1979; *Szélkötő Kalamona*, 1983; *Bolhabál* és *Sorsválasztók*, 1981) és Székely János esetében (*Dózsa*, 1977; *Caligula helytartója*, 1978; *Hugenották*, 1980; *Vak Béla király*, 1982; *Mórok*, 1991) öt-öt műve. Abban, hogy a magyar történelmi dráma a 70-es években kiemelkedő szerepet foglalt el drámairodalmunkban és színház-kultúránkban, bizonyára szerepe volt a gyulai nyári játékok létének, az ottani lehetőségeknek és az onnan érkező várakozásoknak. Mint ahogy abban is, hogy a történelmi dráma fogalma a választott kor, téma és ábrázolásmód tekintetében is kitágulhatott ezekben az években. De még abban is, hogy határon túli szerzők s velük együtt a kisebbségben élő magyarság sorskérdései, ha áttételesen is, de megjelenhettek a 70-es, 80-as évek magyar színházi világában s így a kor szellemi, kulturális életében.

S mindebben már meghatározó szerepe volt Sík Ferencnek, aki 1973-ban vette át a gyulai nyári játékok vagy gyulai színházi nyár (ahogy akkoriban nevezték még a Várszínházat) művészeti vezetését (és sikerrel el is látta feladatát haláláig, 1994-ig), aki amellet, hogy magáévá tette a magyar történelmi drámák bemutatásának Miszlay által el-

indított programját, a hangsúlyt már a kortárs szerzők műveire helyezte, és a történelem mitológiai, valamint folklórdimenziókkal való gazdagításának lehetőségeit kereste. Emellett a magyar és a szomszédos népek, a kelet-közép-európai nemzetek sorközösségének gondolatával, a határon túli magyarok létélményének megfogalmazásával is igyekezett gazdagítani a színházi karaktert.

Ezek a törekvések már nem annyira a szocialista és internacionalista hazafiságra nevelés eszközei voltak, ahogy a hatalom birtokosai eredetileg elképzelték, sokkal inkább a kor népi-nemzeti ellenzéki ideológiájának elemei (Sík Ferenc és Illyés Gyula barátsága ezt csak erősíthette), mint ahogy a hatalom és az egyén konfliktusait elemző, többnyire parabolikus érvényű történelmi darabok is inkább jelentették a szocialista rendszer valamiféle kritikáját, mint apológiáját. Olyan politikai üzenetek, kérdések kimondását, amelyeket akkoriban szinte csak az irodalmi és színház nyelvén lehetett megfogalmazni. Sík Ferenc ugyanakkor megkezdte olyan, nem elsősorban drámai elemeknek a beépítését is a nyári programsorozatba, mint a gyermekműsorok, bábjátékok, hangversenyek, nép-

Sárközi György:
Dózsa című
drámájának
próbája,
1965, Gyulai
Várszínház,
Fortepan,
adományozó:
Kotnyek Antal

zenei és néptáncrendezvények, az Universitas Együttes utcaszínházi produkciói, amelyek később, főként a 90-es évek közepétől, a fesztiválkarakter fontos elemeivé válnak majd. És ez utóbbiak miatt a nyári játékok a 70-es évek második felében már ki is léptek időnként a vár falai közül, és fokozatosan kezdték belakni, bejátszani a város más jellegzetes helyszíneit, sőt az utcáit is, ami szintén a 90-es évek második felétől lesz igazán megszokott.

A 70-es évek végére a Gyulai Várszínház a kor színházi világának olyan elismert, rangos intézményévé vált, ahová a jeles kortárs írók mellett a kor ismert rendezői (például Mészlay és Sík mellett Sándor János, Marton Endre, Szinetár Miklós, Ruszt József, Valló Péter, Harag György, Nagy András László, Taub János, Giricz Mátyás, Rencz Antal és mások) és országosan ismert, élvonalbeli színészei (például Szirtes Ádám, Latinovits Zoltán, Szoboszlai Sándor, Stefanik Irén, Fülöp Zsigmond, Öze Lajos, Besenyei Ferenc, Bánffy György, Horváth Sándor, Tyll Attila, Szoboszlai Sándor, Tímár Éva, Iglódi István, Cserhalmi György, Szakácsi Sándor, Lukács Sándor, Sinkovits Imre, Kállai Ferenc) is szívesen jöttek. Megkerülhetetlen, a magyar dráma- és színháztörténetet is alakító erejű színházi műhellyé vált. A tizenöt éves évforduló mellett mindezek eredménye volt valószínűleg, hogy felettes szervei 1978-ban önálló színházi ranggal ruházták fel a várjátékokat, ekkortól lett a gyulai közművelődési szakember, Havasi István az igazgatója, egészen haláláig, 1993-ig. A Gyulai Várszínház színháztörténeti szerepéhez az is hozzájárult, hogy 1982-ben Sík Ferenc került a Nemzeti Színház élére, így az együttműködés még szorosabb lett, gyakorlatilag a Nemzeti nyári játszóhelyévé vált Gyula.

A 80-as években az addigra kialakult színházi karakter kisebb-nagyobb módosulásokkal élt tovább (például bevált gyakorlattá vált a más kőszínházakkal közös előbemutatók rendszere), újabb és újabb remek évadokat vagy legalább egy-két emlékezetesebb új bemutatót eredményezve. Közben láthatóan a háttérbe szorult a kortárs magyar dráma (ez nem gyulai specialitás, hanem kortendencia, fogynak a történelmi darabok, kevés nagyszínpadra alkalmas mű születik), és a helyükre klasszikus drámák, operák, zenés rendezvények, gálaestek és lírafesztiválok kerültek. (1981-ben volt az első magyar líra fesztivál.) A 90-es évek elején évente már csak egy-egy ősbemutató, illetve kortárs darab került színre. Viszont Sík Ferenc Shakespeare-sorozat rendezésébe fogott (*Antonius és Kleopátra*, 1991; *Macbeth*, 1992; *Hamlet*, 1993) és a kolozsvári operával elindult egy olyan, gyümölcsöző együttműködés, amelynek keretében az elkövetkező években közös bemutatók révén Erkel összes (nyolc) operája színpadra került Gyulán. 1992-től kezdődött a dzsessz- és a népzenei fesztiválok sorozata, Gedeon József, a gyulai polgármesteri hivatal kulturális osztálya vezetőjének kezdeménye-

zésére, de 1994-ben, Sík Ferenc utolsó színházi évadában két kolozsvári Erkel-opera bemutatására, a kolozsváriak és egy spanyol együttes táncjátékára, egy rockoperára (*Mária evangéliuma*) és egy romantikus daljátékra (*Gül baba*), a színiakadémisták bemutatkozására is sor került a drámai bemutatók mellett.

Egyáltalán nem volt előzmények nélküli tehát az a sokak számára mégis merész fordulatnak tűnő összművészeti fesztiválprogram, amely a 90-es évek második felében kialakult a Gyulai Várszínházban. Az első határozott lépést ebbe az irányba a Sík Ferenc halála után kinevezett művészeti vezető, Csiszár Imre és az új megbízott igazgató, Cs. Tóth János tette meg az 1995-ös évadban, de az 1996-tól kinevezett új igazgató, Gedeon József, aki gyakorlatilag művészeti vezetőként is működött haláláig (Csiszár Imre szerepe csak tanácsadói) volt az, aki számos múltbeli kezdeményezést megőrizve (például a kolozsváriakkal való együttműködést, a Shakespeare-sorozatot), néhány új programelemmel társítva, az immár másfél hónapos rendezvénysorozatot egységes keretbe foglalta, új összművészeti fesztiválarculattá formálta. Az ezredfordulóra már meg is teremődtek a színház új hagyományai: népzenei fesztivál, néptáncfesztivál, rendre világsztárokat is felvonultató dzsesszfesztivál, dixieland-, később bluesfesztivál, diákszínjátészó előadások, bábelőadások, mesejáték, operett-előadás, színházzal kapcsolatos képzőművészeti kiállítás, Erkel-opera-bemutató, irodalmi fesztiválok (2003-tól kétevente irodalmi humorfesztivál), amelyek többsége mindmáig az egymást követő évadok állandó programelemei.

Ezekhez a panelekhez rendre társult néhány vendégszínházi előadás, általában másutt már bizonyított, kiugró minőségű produkció. A színház korábban kivívott rangjának megőrzéséhez és új elismerések elnyeréséhez mindez azonban kevés lett volna, ha nem fordít Gedeon nagy figyelmet kezdettől arra, hogy a maga nemében, műfajában minden egyes várszínházi produkció minőséget képviseljen, s minden évadban legyen három-négy (2002-ben öt volt) saját (vagy másokkal közös) bemutatója a színháznak, köztük rendre olyanok is, amelyek művészi kvalitással, útkereső jellegükkel (például *Az ember tragédiája*, 1997; *Baál*, 1998; *Marat/Sade*, 1999; *Rómeó és Júlia*, 2000; *Himnusz*, 2000; *Bánk bán*, 2001; *Makrancos Kata*, 2001; *Ibusár*, 2002; *A szarvassá változott fiú kiáltozása*, 2003; *Titus Andronicus*, 2004) képesek a szakmai figyelmet is a színházra irányítani. Ehhez, természetesen olyan művészeket kellett megnyerni a várszínházi rendezésre Csiszár Imre mellett, mint Szász János, Beatrice Bleont, Taub János, Alföldi Róbert, Novák Eszter, Vidnyánszky Attila, Bocsárdi László, Sopsits Árpád. Mindezek eredményeképpen a Gyulai Várszínház a 2000-es évek közepére közönségbarát, a legkülönbözőbb érdeklődést és ízlést ki-

elégítő, az emlékezetes saját bemutatóival, de a zenei és egyéb fesztiváljainak, vendéglőadásainak, kamaraszínházi programsorozatának (amely 1996-tól ősztől tavaszig kiterjeszti a színházi évadot Gyulán, a magyar nyelvterület legérdekesebb kamaraszínházi produkcióit elérhetővé téve) minőségével, szakmai színvonalával is széles körű elismerést kivívó intézmény lett.

Csak ezután, 2005-től – amikor a gyulai vár felújítása befejeződött – indult el a Shakespeare Fesztiválok sorozata, amely immár a nemzetközi színházi vérkeringésbe is bekapcsolta a Gyulai Várszínházat. A korábbi gyulai Shakespeare-játszások kezdeményezéseit folytatva, Gedeon József 1999-től már minden évben igyekezett egy-egy Shakespeare-bemutatót tartani. 2005-től pedig a vár remek, a Shakespeare-darabokhoz igazán jól illő atmoszférájára, a világviszonylatban kiugróan nagy számú hazai Shakespeare-bemutatóra, de a nemzetközi összehasonlításra hivatkozva létrehozott egy kéthetes ösztöndíjas fesztivált. A felkért öttagú grémiummal (Csiszár Imre, Darvai Nagy Adrienne, Koltai Tamás, Nagy András, Vidnyánszky Attila) konzultálva általában minden évben meghívott a legjobbak közül két-három magyar és két-három világhírű előadást, és a színházi produkciókat kiegészítette más rendezvényekkel, zenével, tánccal, balettel, utcaszínházzal, filmvetítésekkel, konferenciákkal, workshopokkal, kortárs írókkal való beszélgetésekkel és Shakespeare-korabeli gasztronómiával.

Magyarországon, ha elvélve voltak is egyes fesztiválok külföldi szereplők, rangos nemzetközi fesztivál mind-egyikéig nem létezett. Olyan, világszerte ismert rendezők előadásainak rendszeres megjelenése egy hazai játszóhelyen, mint Oskaras Koršunovas: *Szentivánéji álmom* (2005), *Romeo és Júlia* (2009), *A vihar* (2011); Silviu Purcărete: *Vízkereszt* (2005), *Szeget szeggel* (2008); Eimuntas Nekrošius: *Hamlet* (2006), *Othello* (2007), *Macbeth* (2008); Robert Sturua: *Hamlet* (2005), *Vízkereszt* (2011); Victor Ioan Frunză: *Rosencrantz és Guildenstern halott* (2010); Andrei Șerban: *Lear* (2010) előadásai rendkívüli jelentőségűek voltak, és nagy szakmai figyelmet biztosítottak Gyula számára idehaza és külföldön. Ráadásul sikerült a magyar bemutatókhoz is a legjobb rendezők közül jó néhányat megnyerni, Vidnyánszky Attila: *Shakespeare-koszorú* (2005), *Ahogy tetszik* (2009); Boczárdi László: *Othello* (2005), *A velencei kalmár* (2011); Szász János: *Lear* (2007); Schilling Árpád: *hamlet. w. s.* (2008); Zsótér Sándor: *A velencei kalmár* (2009), *Hamlet* (2010); Telihay Péter: *Vízkereszt* (2008); Tompa Gábor: *III. Richárd* (2008); Horváth Csaba: *Troilus és Cressida* (2011) izgalmas munkái esetenként méltó párjai voltak a nagynevű külföldi társakénak. Időnként azonban a gondos válogatás ellenére is bebecsültak olyan előadások, amelyekkel nem elsősorban az idegen nyelviség miatt nem tudott mit

kezdeni az egyébként is gyakran foghíjas közönség. Az újdonság varázsa az évek múltával megkopott, felhajtóereje csökkent, és a 2010-es évek közepére már egyre inkább érzékelhetőek lettek a kifáradás jelei, fölerősödtek a kezdettől meglévő hiányosságok, belső problémák, miközben megváltoztak a külső körülmények is. Gedeon József 2016-os halálával pedig a fesztivál elvesztette első számú és legfontosabb mozgatóerejét.

Innentől kezdve kénytelen vagyok kilépni az objektív krónikás szerepéből, és a személyességet vállalva folytatni, ugyanis (egy átmeneti év után, amikor Varga Marianna, az addigi színházi általános titkár vette át a kft. vezetését) 2017-től én lettem a Gyulai Várszínház Nonprofit Kft. ügyvezetője. Irodalomtörténészként, kritikusként, a *Bárka* folyóirat főszerkesztőjeként jól ismertem a gyulai színház múltját, aktuális helyzetét, korábban számos kritikát, évadösszegző tanulmányt írtam róla, hosszú évek óta együttműködtem Gedeon Józseffel (irodalmi fesztiválok, kortárs írókkal való beszélgetések, tanácsadás), 2009-ben még Sík Ferenc-díjat is kaptam a Várszínházról. Ismereitem, tapasztalataim alapján a színház legnemesebb hagyományainak a folytatására (köztük a legkorábbiakhoz való visszatérésre) és korszerű megújítására vállalkoztam, s az elmúlt öt év ennek jegyében telt.

Hangsúlyosabban visszatértünk a történelmi darabok játékosához és a kortárs magyar szerzők (ös)bemutatóihoz (Venczel Péter – Orbán János Dénes: *Búbocská*, 2018; Darvasi László: *Karáczy zárkája*, 2019; Acsai Roland: *Farkasok*; Visky András: *Pornó – Feleségem története*, 2020; Győrei Zsolt – Schlachtovszky Csaba: *Hamleár*; Szilágyi Enikő: *Mi lennék nélküled?*, 2021; Dér András: *Mindenkinek mindene – Apor Vilmos*; Vecsei H. Miklós: *Iffjú barbárok*, 2022), egyáltalán igyekeztünk nagyobb hangsúlyt helyezni a saját bemutatókra, a számukat is növeltük, és folytattuk a kortárs szerzők felolvasószínházi bemutatóinak hagyományát is (Maros András – Szálinger Balázs: *Phil Collins*, 2018; Székely Csaba: *Semmit se bánok*, 2019; Garaczi László: *Vesztég*, 2020; Gulyás Gábor: *Az ördög bibliája*, 2022). Folytattuk az elmúlt évtizedekben meghatározóvá vált ösztöndíjas fesztivál hagyományt, de új színházi programsorozatokat építettünk bele. A korábban is létező határon túli kapcsolatokat magasabb szintre helyeztük, s ennek részeként létrehoztuk az Erdélyi Hetet, amelynek keretében mindennap más-más erdélyi magyar színtársulat mutatkozik be, olykor egy nap kettő is. Az elmúlt években ez a fesztiválunk nagy sikert aratott mind a közönség körében, mind szakmai körökben. Az erdélyi magyar színjátszás rendkívül gazdag és rendkívül sokszínű, s mi igyekszünk ezt meg is mutatni a színházak legjobb előadásait felvonultató, egyhetes programsorozattal. A színházak örömmel érkeznek Gyulára azért is, mert itt végre, esetenként hosszú hónapok vagy évek után, egy-

Székely János:
Caligula
helytartója,
próba a Gyulai
Várszínházban,
a színpadon
Lukács Sándor
és Öze Lajos,
1978
© Wikimedia
Commons

mással is találkozhatnak, megnézhetik egymás előadásait, és szakmai megbeszéléseket is folytathatnak. A magyarországi színházi szakma és az érdeklődő közönség is örül, hogy egy hét alatt, sűrítve, láthatja a legjobb erdélyi magyar produkciókat. Ahogy az egész nyári évad program-sorozatának összeállításakor, itt is igazi fesztiválprogram kínálatára törekszünk, hogy a legkülönbözőbb korosztályú és érdeklődésű nézői csoportok is megtalálják a kedvükre való előadásokat.

Másik új színházi fesztiváljaink lettek a valamely nemzeti klasszikusunk (Székely János, Weöres Sándor, Márai Sándor, Szabó Magda, Tamási Áron) napjai, amikor is két-három napos programsorozattal az elmúlt évtizedek egy-egy klasszikus magyar írójának az életművére igyekeztünk ráirányítani a figyelmet, és amelyeknek mindig része egy, a Nemzeti Színházzal koprodukcióban megvalósított új bemutató is. 2023-ban Molnár Ferenc Napokat tartunk, a legnépszerűbb, legtöbbet játszott magyar színpadi szerző öt darabját láthatja majd a közönség négy nap alatt, így új bemutatóként az *Ibolya* és az *Egy, kettő, három* című egyfelvonásosokat.

A Shakespeare Fesztivált is igyekeztünk megújítani, valamiféle tematikák jegyében megszervezni (*Hamlet és társai*, *Vidám Shakespeare*, *Magyar Shakespeare*, *Shakespeare kicsit másképp – átiratok, parafrázisok* címekekkel), ugyanakkor egy hétre csökkentettük az időtartamát. Az elmúlt évek világjárványokkal és energiaválsággal terhelt környezete a fesztivál nemzetköziségét azonban szinte ellehetetlenítette, megszűntek a korábbi uniós pályázati források is. Régen is gond volt, de az elmúlt években egyre gyakrabban szembesülnünk kellett azzal, hogy a meghívásra tervezett előadások jó részének színházi tér-és színpadigénye, műszaki-technikai feltételei Gyulán teljesíthetetlenek. Az elmúlt tíz évben felnőtt nemzetközi színházi fesztiválok helyszíneinek, nagyvárosainak (Budapest, Kolozsvár, Temesvár, Szeged) adottságai, lehetőségei ebben a tekintetben is aránytalanul jobbak. A fesztivál tizenhét-tizenkilenc évvel ezelőtti elindításakor szinte ez volt az egyetlen térségi nemzetközi színházi fesztivál, mára viszont csupán egy a sok között, így a szakmai érdeklődés is nagymértékben csökkent iránta. Ráadásul helyben kezdettől hiányzik a megfelelő társadalmi támogatottsága a fesztiválnak, egy szűk értelmiségi csoporton kívül csak kevesek tetszését nyeri el, sőt, a helyi lakosság többsége tüntető elutasítással fogadja, de az itt tartózkodó üdülővendégek sem érdeklődnek megfelelő számban iránta. Mindezek következtében be kellett látnunk, hogy a nemzetközi Shakespeare Fesztivál méltó folytatásának feltételei ma már nincsenek meg Gyulán, és fájó szívvel le kellett mondanunk a Shakespeare Fesztivál további megrendezéséről. De nem Shakespeare-ről, aki természetesen, ettől függetlenül, továbbra is a világirodalom legnagyobb

dramáiírója marad. Épp ezért egy-egy izgalmas, különösen érdekes Shakespeare-előadásnak a következő évadokban is mindig helye lesz.

És ez a Shakespeare-előadás mindig része lesz a tervezett új színházi fesztiválnak, a Világirodalmi Klasszikusok Fesztiváljának. Shakespeare mellett Brecht, Csehov, Molière, Ibsen, Gogol, Goldoni, Dosztojevszkij, Tolsztoj és még számos más világirodalmi kiválóság művéből, „kötelező olvasmányából” készül a legjobb magyar színházakban évről évre új bemutató. Egy ezek legjavából, tehát a klasszikusok műveinek újragondolt, korszerű előadásaiból összeállított, egyhetes programsorozat minden évben különleges színházi csemegéket kínálhat a helyieknek és az üdülővendégeknek, sőt újabb vonzó programsorozata lehet a gyulai nyárnak, amiért az ország más pontjairól is érdemes lesz ismét ideutazni.

Mint ahogy a 2023-ban induló, a korábbi évek népzenei és világzenei, dzsessz-, bluesfesztiváljait megújító, klasszikus zenei fesztivállal kibővítő háromnapos programsorozat, a Free Zenei Fesztivál miatt is. Ennek célja, hogy Erkel Ferenc és Halmos Béla városában a zenét kivigyük a vár falai közül a város frekventált utcáira, tereire, és mindenki számára hozzáférhetővé tegyük, azaz a város polgárai és üdülővendégei szabad tereken, szabadon élvezhessék, sőt, akár gyakorolhassák is. Mindhárom napon lehetőséget biztosítunk ugyanis a professzionális zenészek, zenekarok mellett, amatőrök, félprofik fellépésére, bemutatkozására is alkalmi színpadokkal, kihelyezett hangszerekkel stb. Ugyanakkor mindhárom nap egy-egy népszerű, a szélesebb közönségretek körében ismert és kedvelt zenekar tószínpadi fellépésével zárul majd, s ezt is bárki szabadon, ingyenesen tekintheti meg.

Az elmúlt öt év legnagyobb eredményének azt tartom, hogy a nehezedő körülmények, a pandémiás helyzet, a folyamatosan növekvő verseny ellenére (az elmúlt tíz évben csak a közvetlen környezetünkben is felnőtt két nyári színházi programsorozat, a Szarvasi Vízi Színházé és a Békéscsabai Városházi Estéké, de országszerte is megerősödtek a szabadtéri színházak: Kisvárdai, Kőszegi, Esztergom, Szentendre, Városmajor, Kultkikötő stb.) nemcsak sikerült megtartani a Gyulai Várszínház korábbi évtizedekben kivívott országos rangját, elismertségét, de főként a helyi társadalomban és az évről évre változó közönség körében még a népszerűségét is növeltük. A 2021-es évadértékelő ülésen a Gyulai Várszínház Művészeti és Társadalmi Tanácsadó Testülete tagjainak egyöntetűen az volt a véleménye, hogy a Gyulai Várszínház történetének talán leggazdagabb, legsokszínűbb, legtartalmasabb és egyúttal – a nézőszámot, a jegyárbevételt, a szakmai visszajelzéseket és közönségvéleményeket tekintve – a legsikeresebb évadát tartotta meg. És a 2022-es év eredményei sem nagyon maradtak el az előző évitől.